

[Udenrigsministeren.]

folketinget ønsker det, at tage en drøftelse af både de udenrigspolitiske problemer og også markedsproblemerne.

Må jeg tilføje, at jeg tror ikke, at der på det forestående møde af ministerkomiteen i midten af november måned vil komme til at foreligge så forfærdelig meget nyt eller nogen ny situation at tage stilling til. Det vil formentlig først og fremmest dreje sig om at nå frem til at fastlægge en endelig køreplan også for Danmarks vedkommende i forhandlingerne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om forhandling, udførsel og indførsel af æg og ægprodukter m. m.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 105, fremsættelsen i tidenden sp. 44).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den under punkt 3 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om slagtning, forhandling, udførsel og indførsel af fjerkræ m. v.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 99, fremsættelsen i tidenden sp. 45).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Chr. Rasmussen: Jeg skal bestræbe mig på at fatte mig i korthed, ikke fordi disse to lovforslag ikke er meget vidtrækkende, for det er de, men fordi de er en konsekvens af den lov, som i sommer blev gennemført om hjemmemarkedspriser på landbrugsvarer.

Af de to lovforslag anser jeg lovforslaget om æg for at være det vigtigste og det mest omsiggribende. Det bryder totalt med det, vi hidtil har forstået ved liberal handel; det foreslår et monopol, som vi ikke herhjemme har kendt tilsvarende til, mig bekendt i hvert fald, men det er vel nødvendigt, hvis man skal have mulighed for at opkræve afgifterne. Jeg tror, adskil-

lige organisationsfolk rundt omkring vil misunde landbruget den mulighed, det her får for at opkræve en form for kontingent hos alle dem, som nyder godt af det arbejde, organisationerne udfører. Det er jo pointen i det foreslåede.

Dette lovforslag bryder som sagt totalt med liberal handel, og det vil blive vanskeligt at forstå for en hel masse mennesker, ikke mindst de små ægproducenter rundt omkring i landet, som er vant til at tage det lille overskud, de får efter eget forbrug, med i kurven til købmanden og få andre varer i stedet. Det lader sig ikke gøre mere, hvis dette lovforslag vedtages, ligesom det naturligvis heller ikke lader sig gøre, at producenterne sælger direkte til institutioner, sygehuse, hoteller o. lign. Alle skal i fremtiden gå over de autoriserede ægpakkerier. Der er ingen grund til at tro, at æggene bliver billigere af den grund; det er helt givet, at dette ekstra led også vil koste noget, og det vil sætte sit præg på prisen, men lad det være.

Lovforslaget om æg indeholder andre ret vidtrækkende bestemmelser. Ifølge en af bestemmelserne bemyndiges landbrugsministeren til at lade æggene mærke; om det nu skal være datomærkning eller ugemærkning, ved jeg ikke, for jeg må med det samme tilstå, at der er forskellige opfattelser inden for mit parti af dette spørgsmål. Der er adskillige, som mener, at en dato-stempling vil være helt rigtig. Vi er imidlertid også en del, der nærer en vis frygt for en sådan datostempling, fordi den kan betyde, at en del kan dække sig under den, og på hvilket tidspunkt skal denne mærkning finde sted? Skal det være hos producenten, eller skal det være i ægpakkerierne? Vi ved jo, at ægsamlerne normalt kommer en gang om ugen til de forskellige producenter, men vi ved også, at der hos visse fjerntboende producenter kun kommer ægsamlere en gang hver 14. dag, og derfor kan mærkningen i visse tilfælde løbe fra alderen på disse æg.

Vi ved endvidere, at æg kan holde sig friske meget længe, når de opbevares under betryggende forhold; men vi ved også, at de ikke holder sig friske så overordentlig længe, hvis opbevaringsvilkårene ikke er gode. Jeg kender i hvert fald adskillige detailforretninger rundt omkring, hvor man

[Chr. Rasmussen.]

ikke har særlig gode opbevaringsforhold, og hvis nu æggene disse steder sælges med et stempel, der viser, at de ikke er mange dage gamle, er det så forbrugeren, husmoderen, der får en bet, når det viser sig, at ægget alligevel ikke er godt?

Vi er altså nogle stykker, der har visse betænkeligheder ved en gennemførelse af aldersstempling på æg. Men hvis den virkelig skal gennemføres, må vi i hvert fald forlange, at det bliver med dato og ikke med et kodesystem, som forbrugerne ikke vil være i stand til at tyde, for så vil resultatet jo blive, at den enkelte forhandler i mange tilfælde vil kunne vildlede kunderne, og det vil jeg i hvert fald være meget betænkelig ved.

Der er altså forskellige forhold i dette lovforslag, som jeg synes trænger til en nærmere belysning; og ikke mindst fordi der inden for mit parti, som jeg har sagt, findes forskellige opfattelser af dette spørgsmål, vil vi meget gerne se lovforslaget behandlet i et udvalg.

Forslaget til lov om handel med og slagtning af fjerkræ skal jeg ikke gøre mange bemærkninger om; jeg har ikke så megen skepsis over for dette som over for lovforslaget om æggene.

Jeg hilser med tilfredshed, at man får mulighed for en stærkere kontrol, navnlig med parteret fjerkræ; det har efter min opfattelse overordentlig stor betydning. Men alligevel synes jeg, der mangler lidt i dette lovforslag. Der er jo stadig væk mulighed for, at en producent kan sælge direkte til en forbruger, når varen vel at mærke afhentes på producentens bopæl. Dette finder jeg naturligvis meget værdifuldt. Men det er muligt, at denne bestemmelse i ikke ringe grad vil blive udnyttet i gaveøjemed — jeg tænker her på den periode, da man spekulerer på mortensgås og juleand. Det kan godt være, at det resulterer i, at det er skattevæsenet, der bliver bet i denne sag, medens forbrugerne klarer problemet på anden måde.

Jeg savner en ting til i lovforslaget, og det står i forbindelse med handelen med levende fjerkræ. Der er en bestemmelse om salg af daggamle kyllinger, men der findes ingen bestemmelse i lovforslaget om salg af levende fjerkræ til slagtning. Vi ved jo,

at folk rundt omkring er meget opfindsomme, og at der, så snart vi herinde vedtager en lov, sidder kloge folk uden for tinget og spekulerer på, hvordan de nu bedst er i stand til at omgå loven. Jeg kunne meget vel tænke mig, at man rundt omkring i byerne ville oprette forretninger, hvor man solgte levende fjerkræ til slagtning, således at kunderne kunne komme ind og købe et levende stykke fjerkræ og få det slagtet på stedet. Hvad skulle der være til hinder for, at man kunne gøre det, akkurat på samme måde som man i øjeblikket går ind i en fiskeforretning, køber en levende rødspætte og får den slagtet på stedet? Jeg tror ikke, sundhedsvedtægterne noget sted vil være i stand til at forhindre, at man laver sådanne forretninger i byerne. Det ville være noget kedeligt, hvis vi om et halvt år kom i den situation, at vi skulle til at lovgive imod forretninger af denne art. Jeg gør derfor opmærksom på, at et sådant problem kan foreligge.

Der er en anden ting, jeg gerne vil gøre opmærksom på. Nu gennemfører vi antagelig disse lovforslag, der åbner mulighed for opkrævning af afgifter til støtte for landbruget. Men hvis vi ikke hurtigt følger dem op af en lovgivning, der kan dæmme op for pristigningen på landbrugsejendomme, giver det hele os kun en stakket frist, for så varer det ikke ret længe, før de unge, der rykker ind på landejendommene, kommer til at betale på anden måde, og så har gevinsten ved den hjemmemarkedsordning, vi her gennemfører, ingen værdi for dem. Resultatet bliver, at det eneste, der bliver tilbage, vil være det irritationsmoment, der er skabt hos forbrugerne, og det tror jeg ikke vi kan holde til.

Med disse ganske få bemærkninger skal jeg tilsige mit partis velvillige støtte til en saglig behandling af de to lovforslag i et udvalg.

Heilesen: Landbrugsorganisationerne, i første linje Ægeksporudvalget og Landsudvalget for Fjerkræavl, har gennem årene udført et konstant arbejde for forbedring af de danske ægs kvalitet. Det sidste store resultat, som blev opnået, var i 1958, hvor man i medfør af lov nr. 119 af 22. marts 1947 om forhandling, udførsel og indførsel af æg og ægprodukter m. m.

[Heilesen.]

gennemførte bestemmelser, hvorefter alle danske eksportæg skal stemples med kode-mærkning for den uge, hvori de er fremkommet, og kvalitetssorteres. Det udførte arbejde, særlig i forbindelse med kodemærkningen, har medført, at danske æg alt andet lige har opnået de højeste priser på ægmarkedet. I kampen mod andre landes beskyttelsesforanstaltninger har dette ikke været tilstrækkeligt, og for at udbygge det højst påkrævede kvalitetsarbejde bør alle æg i henhold til det fremsatte lovforslag stemples ens og alle, der har med handel med æg at gøre, stilles lige.

Som det fremgår af den højtærede landbrugsministers fremsættelsestale, tager lovforslaget også sigte på en gennemførelse af den vedtagne hjemmemarkedsordning for landbrugsvarer, og jeg kan tilføje, at uden vedtagelse af lovforslaget er et godt resultat af hjemmemarkedsordningen ikke mulig. I samme forbindelse skal jeg påpege, at vor ægeksport i de senere år har mødt stigende afsætningsvanskeligheder med faldende priser, der har øget de økonomiske vanskeligheder for landbruget. Derfor er lovforslagets vedtagelse en tvingende nødvendighed, hvis man skal gøre sig håb om at bevare en ægproduktion i fremtiden.

De argumenter, der fra forskellige sider er fremsat mod lovforslaget, vil et udvalgsarbejde kunne belyse, men jeg vil på mit partis vegne såvel af hensyn til sikring af en vis eksport, inden vort medlemskab af fællesmarkedet er en kendsgerning, som til sikring af en heldig gennemførelse af hjemmemarkedsordningen anbefale begge de foreliggende lovforslag til en velvillig behandling i et udvalg.

Niels Ravn: De to lovforslag, vi her behandler, forslag til lov om ændring i lov om forhandling, udførsel og indførsel af æg og ægprodukter m. m. og forslag til lov om ændringer i lov om slagtning, forhandling, udførsel og indførsel af fjerkræ m. v., har jo meget store lighedspunkter og tilsigter i væsentlig grad det samme, og derfor kan de principielle bemærkninger, man fremsætter, for så vidt dække begge lovforslag, mens jeg så vil gøre nogle ganske enkelte bemærkninger om lovforslagene hver for sig til sidst.

Det fremgår jo temmelig klart dels af lovforslagenes indhold, dels af bemærkningerne og fremsættelsestalerne, at lovforslagene har to hovedformål. Det ene er en skærpet kontrol både af hygiejnisk og af kvalitativ karakter. Det andet hovedformål er at sikre en gennemførelse af de hjemmemarkedsordninger, vi gennemførte i sommer for landbrugsvarer.

Hvad det første formål angår, da ligger det ganske klart med hensyn til salg af æg til eksport; der sker ingen ændringer, det berøres ikke af lovforslagene, dér har vi allerede gennemført det, man kalder datomærkning. Det er i parentes bemærket ikke en egentlig datomærkning, men en kode-mærkning, men det er for så vidt i denne forbindelse underordnet. Nu mener man, at man ved at gennemføre denne datomærkning, også når det gælder hjemmemarkedet, skal kunne få en bedre kvalitetskontrol med æggene.

Jeg kan være enig i de formål, man til-sigter. Vi er alle enige i, at de landbrugsvarer, der frembringes, skal nå frem til forbrugerne, hvad enten det er i ind- eller udland, i så god en stand som muligt og præsentere sig så tiltalende som overhovedet muligt. Jeg er bare ikke sikker på, at den vej, ministeren har foreslået til at nå dette mål, er den rette. Hvad betyder den ordning, der foreslås med, at de ca. 4.000 detailhandlere, det drejer sig om i denne forbindelse, i fremtiden afskæres fra at sælge de æg, de modtager fra producenten, direkte til deres kunder, til forbrugerne? Opnås der herved en mere effektiv kontrol? Kan man herved regne med, at æggene når frem til forbrugerens bord i en mere tiltalende form og også af en højere kvalitet? Jeg mener afgjort nej. For hvad betyder det? Det betyder ganske enkelt dette, at æggene bliver ældre, inden de når frem til forbrugerens bord, og vi har et slagord i forbindelse med ægproduktion, der hedder „nylagte hønseæg“, det slår man alle vegne på. De nylagte hønseæg på forbrugerens bord kan man ikke længere få. Hvis lovforslaget gennemføres, forsinker man æggenes fremkomst, og det kan aldrig højne kvaliteten.

Det andet, der sker — og det er efter min opfattelse ikke mindre betænkeligt — er, at der vil ske en væsentlig fordyrelse.

[Niels Ravn.]

Så vidt jeg har kunnet undersøge forholdene, vil der ved den foreslåede fremgangsmåde ske en fordyrelse af prisen på æg i forhold til den pris, vi har nu, på beløb, der nærmer sig 1 kr. pr. kg. Det er dog noget ganske væsentligt efter min opfattelse, at man både risikerer at få æg af en ringere kvalitet og til en højere pris. Jeg er ikke helt sikker på, at det er den vej, vi skal gå. Derfor tror jeg, at vi i det udvalg, som jeg har foreslået skal nedsættes, må se at finde på andre og bedre løsninger.

Hvad det andet problem angår, om denne lovgivning er nødvendig til sikring af en gennemførelse af opkrævningen af de afgifter, der er resultatet af den lovgivning, vi gennemførte i sommer vedrørende hjemmemarkedspriserne, har jeg også en vis skepsis. Jeg må måske snarere give udtryk for en vis undren. Det undrer mig i og for sig, at den samme minister den 28. september i år kan udstede en bekendtgørelse, der træder i kraft den 1. oktober, og hvori der gives gode retningslinjer for, hvorledes disse ordninger kan administreres under den gældende lovgivning — og jeg har bragt i erfaring, at denne bekendtgørelses regler i de 14 dage, de har virket, har fungeret gnidningsløst — at altså den samme minister 3 dage efter kommer med et lovforslag, hvoraf det fremgår — såvel af bemærkningerne som af fremsættelsen — at bekendtgørelsen ikke duer, reglerne kan ikke bruges til formålet, man må have noget andet. Jeg er for en gangs skyld i den situation, at jeg har større tillid til en af den højtærede ministers bekendtgørelser, end han selv har. Jeg synes, det er en god og brugelig bekendtgørelse, og jeg tror, det vil være muligt ad den vej, som i og for sig forekommer mig ganske enkel, når man læser bekendtgørelsen og hører, hvordan reglerne fungerer i praksis, at klare problemerne.

Man undres imidlertid endnu mere, når man ser begrundelsen for, at vi skal have denne ekstraordinære lovgivning. For hvad

er den højtærede ministers og regeringens begrundelse — og jeg vil i denne forbindelse gerne have lov til at nævne, at jeg regner med, at den højtærede handelsminister er medforslagsstiller her — hvad er begrundelsen? Begrundelsen er, at man ikke tror, detailhandelen kan klare opgaven, vi må have nogle større virksomheder, der er bedre udstyret med hensyn til personale, materialer o. s. v., for at opkrævningsopgaven kan klares. Det undrer mig, at de ministre, der for få måneder siden mente, at detailhandlerne kunne klare omsætningsafgiftsproblemerne, i dag ikke mener, at de samme detailhandlere, eller i hvert fald 4.000 af dem, kan klare de forholdsvis begrænsede opgaver — begrænsede i hvert fald i sammenligning med omsen — der her skal klares. Jeg må altså have lov til at sige, at jeg undres, når jeg ser denne begrundelse. Jeg kan tilsige mit partis medvirken i udvalgsarbejdet, men det bliver en kritisk medvirken. Der er mange ting, vi mener bør rettes, ikke mindst i relation til ægloven.

Det andet lovforslag, der er til behandling, lovforslaget om slagting, forhandling o. s. v. af fjerkræ, rummer knap så store problemer; der sker ikke så store ændringer i forhold til gældende lov. Udgangspunktet er det samme, som da vi sidst diskuterede fjerkræloven. Da ville den højtærede minister afskaffe mortensgåsen og julegåsen, i hvert fald det direkte salg fra producent til forbruger uden om detailhandelen, men gennem udvalgsarbejdet enedes vi om alligevel at bevare den hidtil gældende form for salg af disse fjerkræarter, der jo er sæsonbetonet og knyttet til ganske specielle højtider. Jeg håber, vi gennem udvalgsbehandlingen af dette lovforslag kan finde frem til at bevare de hidtil gældende bestemmelser på dette område.

Jeg bemærkede i denne forbindelse, at det ærede medlem hr. Chr. Rasmussen overhovedet ikke troede på, at ordningen vedrørende disse fjerkræarter kunne administreres, at den ville kunne gennemføres

[Niels Ravn.]

i praksis. Det er et nyt incitament til at tage de foreslåede bestemmelser op til en nærmere prøvelse.

Jeg skal med disse bemærkninger på mit partis vegne anbefale en grundig og kritisk udvalgsbehandling.

Jens P. Jensen: Begrundelsen for de foreliggende to lovforslags fremsættelse er, at en ændring såvel af ægloven som af fjerkræloven er nødvendig for at sikre kontrollen med disse varer og opkrævningen af de midler, der er nødvendige til gennemførelse af disse foranstaltninger. De foreslåede ændringer i ægloven kan jeg på mit partis vegne anbefale. Det tillades den enkelte producent at sælge til sin nabo til eget forbrug i dennes private husholdning. En skærpelse af den gældende æglov med gennemførelse af mærkning af alle æg er ønskelig, og det er nødvendigt at gennemføre en vis kontrol. Vi må så håbe, at denne nyordning må bidrage til, at de enkelte producenter kan opnå en bedre pris — altså at ikke de foreslåede foranstaltninger sluger merindtægten — og at der skabes en større garanti for den enkelte køber, hvad enten det drejer sig om udlandet eller forbrugerne herhjemme. At det kan være vanskeligt for mange at forstå prisbevægelsen fra producent til køber, er let at begribe, men det er nødvendigt at arbejde hen imod en mere ligelig fordeling af udgifterne til oplysnings- og agitationsarbejde, der hidtil er båret af producenterne alene.

Mit parti anbefaler lovforslaget og vil medvirke til dets snarlige gennemførelse.

Hvad det andet lovforslag angår, må man sige, at det er nødvendigt, at loven optages til revision. Det belyses klart i den højtærede landbrugsministers skriftlige fremsættelse, hvorfor kun fjerkræ, der er slagtet på autoriserede fjerkræslagterier, må forhandles her i landet eller udføres her fra landet. Bestemmelsen vedrører ikke levende fjerkræ, der forhandles som brugsdyr, og ligeledes tillades det producenter at sælge til forbrugere til anvendelse i disses private husholdning. Jeg kan ikke lade være med at komme med en lille bemærkning om, at det, at producenterne kan sælge til private til eget brug, kan medføre, at der vil ske en vandring fra by

til land for at købe disse varer. Da nu grænsen er blevet lukket for indførsel af vin m. m., kan weekendturen passende gå på landet for at købe æg og fjerkræ.

Danmarks eksport af slagtefjerkræ er betydelig og har været i stærk stigning. I 1957 var den på 13.740 t til en værdi af 77,9 millioner. I 1961 er den steget til 48.844 t til en værdi af 232,9 millioner, hvoraf Vesttyskland er den største aftager. Det er nødvendigt at sørge for sikring af afsætningen af denne stigende produktion af slagtet fjerkræ ved bedre kontrolforanstaltninger, og her er de autoriserede slagterier gode kontrolsteder, en garanti for gode varer, behandlet på rette måde. At der så også gives mulighed for at opkræve en afgift til dækning af de udgifter, der opstår ved det arbejde, landsudvalget udfører, er rimeligt, og vi fra det radikale venstre anbefaler lovforslaget til velvillig behandling.

Ingrid Jensen: Under min gennemlæsning af de skriftlige fremsættelser og senere af selve lovforslagene og endelig af de dertil knyttede bemærkninger fandt jeg de ord, der klart sagde, hvad sagen drejede sig om. Det drejede sig om stramning af handelen, og derefter fandt jeg ud af, at handelen tænkes strammet ved at indføre et mellemhandlerled mere, så at kontrollen med den nylig indførte afgiftsbetaling for disse produkter kan gennemføres.

Vi forbrugere må mene, at den højtærede landbrugsminister med fremsættelsen af disse to lovforslag er ved at prøve på at undgå at ramme én flue med to smæk. Følgen af lovforslaget vedrørende æg vil umiddelbart være for det første, at æggene bliver dyrere, og for det andet, at de æg, vi kan købe hos købmanden, bliver næsten halvgamle, i hvert fald ældre, end de bør være. Ægprisen skal stige, og dermed er alle ægforbrugere, fru Petersen, fru Hansen og fru Jensen, også på dette punkt med til at kaste husholdningspenge i inflationens for mig at se fuldkommen bundløse kar. Vi har nemlig her et typisk inflationstegn. Vi får en prisstigning, men ikke en produktionsstigning. Jeg tror ikke, at den påtænkte besværlige stemplingsvej og det påtvungne mellemhandlerled animerer til større hønsehold og ægproduktion, for ægforbruget i de

[Ingrid Jensen.]

danske husholdninger bliver mindre, hvis lovforslaget bliver ophøjet til lov, det er ganske givet. Hvem der så skal købe de æg, der må blive tilovers, kan jeg ikke svare på.

Det er ikke til forbrugersens fordel, at den strammede æghandel nu skal gå over mindst 4 led, men kontrollen med afgiften skulle blive bedre. Der skal opkræves flere penge til en ægproduktion, der skal fortsættes, selv om den ikke kan svare sig. Sådan har det sig altså åbenbart med det.

Noget andet forkert i denne sag, konsekvensen af lovforslaget om æggene, er, at nu bliver det med garanti gamle æg, vi køber hos købmanden, på torvet eller i ismejeriet. 3-4 uger bliver gennemsnitsalderen for æggene nu, hvis man ikke har tid og råd og energi til at køre ud og finde en ægproducent, der sælger ved stalddøren. Man må gøre sig klart, at nogle madvarer, f. eks. oksefilet eller hare, bliver bedre ved at have hængt en 3 ugers tid, men et ægs kvalitet er bedst, når det lige er lagt og endnu ligger lunt i reden. Fra det tidspunkt bliver det stadig dårligere, og 3-4 uger er en meget høj levealder for et æg, så er det bestemt ikke i sin bedste alder mere.

Købmanden eller brugsforeningen må ikke mere købe nylagte og friske æg fra naboen, nej, æggene skal over det autoriserende, stemplende og forsinkende ægsamlari. Vi er ellers mange husmødre, f. eks. her i København, der har æg direkte fra landet; det har vi fundet en forretning der fører, og vi har glædet os over de forholdsvis friske æg, vi har kunnet sætte på bordet, for de smager bedre og er sikkert også sundere og mere vitaminrige end gamle æg. Denne delikatesse, dette lyspunkt, er det altså sket med, hvis den højtærede landbrugsminister får magt, som han har agt.

Dette lovforslag kan vi ikke gå ind for, det må socialistisk folkepartis gruppe sige nej til. Hvis æggene blev ugestemplede hos producenten og med tal, som forbrugeren kunne tyde, var vi nærmere ved målet: friske, velsmagende æg, der hurtigst muligt bringes fra producenten ind til forbrugeren.

Angående fjerkræ, der nu skal samles til slagtning også på autoriserede fjerkræslagterier, er målet i økonomisk henseende det, som vi mener er forkert, det samme som med æggene: fornøden kontrol, så pengene

kan klinge i kassen. Vi får ad denne vej dyrere fjerkræ, men ikke bedre, vel nok mere standardiseret, mere ensartet, men det er smagsmæssigt ingen fordel. Slagteriets dyrlægekontrolmærke — det er denne plombe i den ene vinge — er ingen garanti for noget som helst andet, end at dyret var levende, da det blev slagtet, og at der var ansat en dyrlæge ved slagteriet. Når husmoderen hjemme i sit køkken får hønen skåret op og taget ud, viser indvoldene måske sygdomstegn, som ikke var blevet afsløret ved dyrlægeeftersynet, og så bliver der ingen festmad den søndag, for vi koger ikke suppe på syge dyr. Alt det, jeg havde nær sagt kønne, der i lovforslaget og bemærkningerne dertil skrives om hygiejne og høns og slagterforretninger, er efter min mening ganske illusorisk, al den stund slagterne modtager og afleverer penge, som ofte optælles med en fugtet tommelfinger, som lige har været i berøring med sådan et par uvaskede hønseben eller haft fat i det hakkede kød i det solbeskinnede vindue. Man må håbe for de store nye autoriserede slagterier med den større hygiejne, at de ikke får de samme vanskeligheder, som hospitalerne har haft med stafylokokkerne, for jeg tror, at disse vanskeligheder vil være betydelig værre end de i lovforslaget omtalte salmonellaepidemier, der er musetyfusedemier, der skulle kunne opstå, hvis o. s. v., o. s. v., og som man hidtil vistnok kun har fået spredt fra et fjerkræslagteri.

Lad mig til slut sige, at min gruppe, socialistisk folkeparti, vil gå imod lovforslaget, og jeg kan vist få tid og, jeg håber, den højtærede formands tilladelse til et ganske kort citat fra H. C. Andersens udmærkede digt om konen med æggene. Her kan man, hvis man vil, erstatte ordet konen med navnet på et erhverv, der også udøves på landet.

„Ret som hun tænkte det, gjorde hun så,
plask, æggene dér på jorden lå,
med dem den hele lyksalighed faldt,
og det var i grunden ikke så galt.“

Mose Hansen: Da den gældende æglov blev vedtaget i 1952, betød den et ret væsentligt skridt i retning af en forbedring af kvaliteten af æg til eksport, men man har længe i landøkonomiske foreninger og Landsudvalget for Fjerkræavlens ønsket en

[Mose Hansen.]

ændring i gældende lov, så de samme kvalitetsbestemmelser, der gælder for eksportæg, kom til at gælde for hjemmemarkedet. Det vil sige, at alle, der har med omsætning af æg at gøre, stilles lige, og at der derigennem skabes sådanne betingelser, at arbejdet med at forbedre kvaliteten af vore æg fremmes mest muligt.

Af de interesserede organisationer i ægproduktion og -afsætning har der gennem årene været udført et stort arbejde for at fremskaffe danske æg af høj kvalitet. Når danske æg nu møder stigende konkurrence og afsætningsvanskeligheder i udlandet, er det ikke, fordi kvaliteten af de danske æg er ringere end andre landes, tværtimod. Danske æg betales ofte med en højere pris end æg fra andre lande. Årsagen til afsætningsvanskelighederne ligger på helt andre områder end kvaliteten, og forhåbentlig vil der fremover kunne skaffes afsætning af danske æg til eksport. Men en betingelse er, at der i den øjeblikkelige situation ikke slækkes på kvalitetskravene. Tværtimod bør der stilles strengere krav til kvaliteten.

Arbejdet hermed hæmmes imidlertid af, at der ved salg på hjemmemarkedet ikke gælder de samme kvalitetskrav som ved salg til eksport. Forholdet er jo dette, at den producent, der afleverer sine æg til forhandler, der sælger direkte til forbruger, formentlig ikke altid får de fradrag, som ægloven påbyder, medens den, der sælger til pakkeri, får kvalitetsfradrag. Disse forhold har gennem årene selvsagt været til skade for kvalitetsforbedringen af danske æg og ført til misforståelser mellem dem, som leverer direkte til forhandler, og dem, der leverer til ægpakkeri. Med faldende ægproduktion og vanskeligheder med eksporten får hjemmemarkedet stigende betydning for afsætning af æg, og det vil derfor være naturligt, at der på dette område nu skabes ligestilling mellem eksport og hjemmemarked med hensyn til kvaliteten.

Det fremsatte lovforslag vil betyde, at alle æg, der sælges på hjemmemarkedet, kvalitets- og størrelsessorteres samt dato-stemples, og det giver forbrugerne sikkerhed for, at de ikke bliver udsat for at betale en højere pris for æg, der rettelig hører hjemme i en billigere sortering, og samtidig sikres de friske æg. Der vil måske i denne

forbindelse være grund til at minde om, at forbrugerne bør have mulighed for at forstå den påstemplede kode, hvis det fremsatte forslag bliver lov.

Efter lovforslaget bliver der også mulighed for at pålægge de æg, der sælges til hjemmemarkedet, afgifter til afholdelse af de udgifter, der nu engang er forbundet med avls- og kvalitetsarbejde. Det anser vi for hensigtsmæssigt. Derudover kan der i henhold til § 10 i det fremsatte lovforslag pålægges afgift på rugerier, ligesom æg, der udføres som rugeæg, kan pålægges en afgift. Disse bestemmelser må anses for at være særdeles gavnlige, idet afgifterne vil være med til at dække udgifterne til det kvalitetsforbedrende arbejde, der udføres af Landsudvalget for Fjerkræavl.

Mit parti kan ud fra det, jeg har sagt, tiltræde en skærpelse af gældende lov, samtidig med at vi anser det for nødvendigt at gennemføre de foreslåede bestemmelser for at sikre kontrollen med, at der betales afgifter ved salg på hjemmemarkedet. Det vil blive interessant at se, om udvalget kan finde en måde, hvorpå salg af æg på hjemmemarkedet kan foregå uhindret, og så samtidig tjene de formål, der er nedlagt i loven, altså ikke blot sikre landbruget afgifterne, men også de kvalitetsfremmende formål.

De foreslåede ændringer i lov om slagting, forhandling, udførsel og indførsel af fjerkræ m. v. kan jeg på mit partis vegne give min tilslutning til. En ændring af loven, således at alt fjerkræ skal slagtes på autoriserede fjerkræslagterier, vil være nødvendig for at sikre producenterne de afgifter, som hjemmemarkedsordningen for fjerkrækød tilsikrer producenterne. Det vil dog stadig være tilladt at sælge direkte fra producent til forbruger, når forbrugeren henter varen på producentens ejendom. Derimod vil torvesalg af fjerkræ nu blive ligestillet med butikssalg, og det vil sige, at der nu ved torvesalg kræves, at fjerkræet skal være slagtet på autoriserede fjerkræslagterier. Denne bestemmelse synes jeg er meget rimelig.

Derudover indeholder det foreliggende lovforslag ændringer med hensyn til de afgifter, der opkræves til avlsarbejdet. For fremtiden kommer således fjerkræ til avlsbrug og daggamle kyllinger til eksport til

[Mose Hansen.]

at bidrage med afgifter til avlsarbejdet og karantænestationer for fjerkræ. Vi anser det for rigtigt, at dette nødvendige arbejde betales af de afgifter, der pålægges i henhold til loven.

Mit parti kan ligeledes tiltræde den nye bestemmelse, som siger, at der ikke må forhandles åbnet eller parteret fjerkræ i butikkerne, uden at det pågældende fjerkræ har været underkastet dyrlægekontrol og dermed godkendelse. Bestemmelsen må anses for at være i overensstemmelse med de almindelige hygiejniske og sundhedsmæssige krav, der stilles ved forhandling af fødevarer.

Landbrugsministeren (*Skytte*): Jeg vil gerne takke for den tilslutning — for enkeltets vedkommende kritiske tilslutning — man har givet til de fremsatte lovforslag, og jeg skal kun knytte ganske få bemærkninger til det, der er fremført.

Det ærede medlem hr. Chr. Rasmussen udtalte ønske om en datostempling i stedet for en kodestempling. Det er noget, vi kan drøfte i udvalget.

Det andet spørgsmål, det ærede medlem rejste, var, om der ikke manglede en bestemmelse om levende fjerkræ, beregnet til slagtning. Det er muligt, man også skal indføre det i loven for at gøre den endnu mere „vandtæt“ — om jeg må bruge det udtryk. Jeg er parat til at drøfte også det med udvalget.

Til det ærede medlem hr. Heilesen har jeg ikke andet at sige, end at jeg synes, man skulle lægge mærke til de bemærkninger, han kom med. Meningen med dette forslag er jo ikke at forringe stillingen kvalitetsmæssigt, som nogle af de øvrige talere har fået indtryk af. Meningen er den modsatte, og jeg er også sikker på, at resultatet bliver det tilsigtede.

Det ærede medlem hr. Niels Ravn var inde på, at dette ikke var den rette vej, og nævnte — og her var han enig med det ærede medlem fru Inger Jensen eller omvendt — at det vil betyde en væsentlig fordyrelse, og at det ikke ville betyde bedre æg. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at det jo ikke er meningen at gennemføre eneret eller monopol — hvad også det ærede

medlem hr. Chr. Rasmussen var inde på. Alle, der opfylder autorisationsbetingelserne, kan få autorisation, og derfor er det ikke fastsat noget sted i lovforslaget, at alle æg skal gå over ægpakkerierne. Det står der ikke et eneste sted i lovforslaget, og alene det betyder jo, at der ikke er tale om etablering af eneret. I øvrigt er ægpakkerier i sig selv meget forskellige foretagender: privatejede og andelsejede, så selv om man gik dertil, ville der i praksis heller ikke blive tale om monopol, om eneret.

Jeg kan absolut ikke erkende, at æggene behøver at blive dårligere. Det ærede medlem fru Ingrid Jensen holdt jo en ganske fortrinlig jomfrutale, selv om nogle af det ærede medlems bemærkninger måske også bar et H. C. Andersen-præg, for så vidt som de ikke altid bevægede sig i virkelighedens verden, men jeg synes, at de nævnte virkninger: at æggene bliver dyrere, at de bliver dårligere og betydelig ældre, slet ikke behøver at følge af denne lovgivning. Der er i dag ingen garanti for, at ustemplede æg er bedre end stemplede. Der er ingen garanti for, at de er nyere end de stemplede. Det er noget, man kan tro, og det kan måske være rigtigt — det er der ingen der ved noget som helst om. Selve det, at et æg er stemplet, siger for så vidt ikke andet om kvaliteten, end at det har passeret en kvalitetskontrol, hvad det ikke-stemplede ikke har. De stemplede æg har gennemgået den skærsild, det er at gå over et kontrolapparat, blive gennemlyst, og hvad der nu gøres ved dem, som sikrer, at det virkelig er æg af en god kvalitet.

Jeg vil gerne fremhæve dette meget stærkt, for jeg vil nødigt have, at husmødrene skal leve i den tro, at fordi de køber et glat æg, altså et æg, der er uden stempel, kan de være sikre på, at det er et bedre æg end de andre. Det er der ingen som helst sikkerhed for. Man har lov til at tro, at det ustemplede er bedre, og indtil nu har man også lov til at købe det.

Jeg skylder også, når man nu har talt så meget om, at det vil betyde en fordyrelse, at gøre opmærksom på, at indtil i dag er det kun 4-6 pct. af alle æg, der ikke passerer ægpakkerier. Jeg tør ikke sige, hvor mange procent af alle husmødre der i dag køber æg, der har passeret et pakkeri, men jeg vil antage, det er ca. 80 pct. Jeg nævner

[Landbrugsministeren.]

det, fordi man skal passe på ikke at overdrive, hvad denne ordning i sig selv betyder.

Jeg behøver ikke at sige mange ord om fjerkræloven, ud over hvad jeg sagde til det ærede medlem hr. Chr. Rasmussen, der på ny rejste spørgsmålet om torvehandelen. Jeg vil herom sige, at kan man finde frem til et antageligt forslag, der gør kontrol mulig, er jeg parat til at drøfte det i udvalget, akkurat som jeg er parat til en drøftelse, hvis det ærede medlem hr. Niels Ravn kan komme med nye ideer med hensyn til ægkontrollen. Jeg siger nye ideer, men de skal helst være gode — for det, der hidtil er fremkommet fra det ærede medlem, siger intet om, hvordan han mener en virkelig hjemmemarkedsordning kan bygges op, der kan opfylde lovens formål, også hjemmemarkedslovens formål. Man må huske på — det fremgår tydeligt af bemærkningerne — at spørgsmålet om forhandling af æg er en gammel historie. Det er, således som Forbrugerrådet har givet udtryk for i en officiel henvendelse, et spørgsmål, som det igennem halvandet år har krævet løst. Jeg har fået mange henvendelser, også med kritik over, at jeg ikke har fremsat et lovforslag før nu, men jeg har ikke ment, der var tilstrækkelig begrundelse for det, før vi fik hjemmemarkedsordningen vedtaget. Jeg mener faktisk, at alle de, der har stemt for hjemmemarkedsordningen — her undtager jeg altså det ærede medlem fru Ingrid Jensen og hendes parti — må have en naturlig interesse i på dette felt at få gennemført en ordning, som man virkelig er i stand til at kunne føre ud i praksis. Det, jeg har villet med fremsættelsen af disse lovforslag, er at give baggrund for praktiseringen af den hjemmemarkedsordning, som er lov i dag, og tillige for gennemførelsen af en stærkere ligestilling, en bedre kontrol, end der hidtil har været.

Jeg mener altså, at det både kvalitetsmæssigt og på anden måde må siges at være et fremskridt, der indeholdes i disse to lovforslag, og jeg håber, de må få en hurtig gang igennem den udvalgsbehandling, der nu forestår.

Heilesen: Jeg føler det ganske naturligt, at alle de tal som har været nævnt her, bli-

ver nøje undersøgt og behandlet i det udvalg, som bliver nedsat.

Jeg finder anledning til at bemærke i tilslutning til landbrugsministerens udtalelse, at det, man tilstræber, er, ligesom for eksportvarernes vedkommende, at man også for hjemmemarkedets vedkommende fremskaffer en kvalitetsvare. Når visse af de ærede ordførere har nævnt, at man skulle ind på dato-stempling af æg for hjemmemarkedet, skal jeg dertil sige, at noget sådant jo ikke er gennemførligt, idet man ikke kan samle æg fra alle producenter hver dag.

Ordføreren for socialistisk folkeparti, det ærede medlem fru Ingrid Jensen, opstillede et skræmmebillede, som afslører det ærede medlems ukendskab til behandlingen af æg i ægpakkerierne, idet det ærede medlem fremdrog alle de uheldige ting, der ville ske på dette område, når lovforslaget træder ud i livet. Det må jeg bestemt tage afstand fra. I øvrigt må vi se på forholdene under udvalgsarbejdet.

Niels Ravn: Jeg erkender, at de fleste af de problemer, som her er blevet fremdraget, bedst egner sig til behandling i udvalget.

Jeg har kun to bemærkninger til den højtærede landbrugsminister. Man skriver og taler, som om der omkring butikks- og torvehandelen ingen kontrol er. Det er rigtigt, hvis man kun tænker på statskontrol; men der findes også en kommunal kontrol. Alle vore bykommuner har en sundhedsvedtægt med deraf flydende kontrol med butikks- og torvehandelen, så også ad den vej har man en kontrol.

En ting til. Når den højtærede minister siger til mig, at jeg kun kritiserer den foreslåede ordning, men ikke har anvist en anden, skal jeg dertil sige, at det har jeg, idet jeg pegede på ministerens egen bekendtgørelse af 28. september d. å., som efter min mening er et særdeles brugeligt redskab; jeg har også erfaret fra praksis, at den fungerer tilfredsstillende.

Ingrid Jensen: Med hensyn til det, den højtærede landbrugsminister sagde om æggene og kvalitetsgaranti for æggene, der kommer fra ægpakkerierne, vil jeg gerne have lov til at gøre en rent sproglig bemærkning — det er ellers mit fag — idet jeg vil sige, at æggene kan være gode, når de går

[Ingrid Jensen.]

fra pakkeriet, men hvad de er, den dag jeg køber dem, er der absolut ingen garanti for, for vi mangler det, som jeg meget gerne ville ønske i denne sammenhæng: at producenterne ugestempler æggene; så havde vi dog en vis garanti for æggenes alder og for, at de er friske; det er nemlig af meget stor værdi, når vi taler om æg.

Landbrugsministeren (Skytte): Må jeg sige til det ærede medlem fru Ingrid Jensen, at den samme mangel på garanti for, at æggene er gode, når de sælges, har man, enten de er stemplede eller ej; det var denne fremhævelse af stemplede over for ikke-stemplede æg, som fik mig til at reagere i første omgang, ikke alene over for det ærede medlem, men også over for andre ærede ordførere, der har bragt dette forhold ind i debatten.

Til det ærede medlem hr. Niels Ravn skal jeg nøjes med at sige, at jeg takker ham for tilliden til mig og mit cirkulære; men jeg tror, det er et spørgsmål, der bedst egner sig til at behandles i udvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Chr. Rasmussen: Jeg foreslår, at de to lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om indfødsrets meddelelse m. v.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 33, fremsættelsen i tidenden sp. 53).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Axel Ivan Pedersen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til indfødsretsudvalget.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i toldloven.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 29, fremsættelsen i tidenden sp. 44).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Jørgen Peder Hansen: Den ændring, der indeholdes i det foreliggende lovforslag, skyldes som bekendt beslutningen i juni måned i EFTA-rådet om en yderligere fremskynning af toldafviklingen mellem EFTA-landene indbyrdes. Efter dette forslags gennemførelse udgør tolden 50 pct. af basistolden fra den 31. oktober i år. Det er ensbetydende med en toldafvikling 26 måneder før det, der var forudsat i toldloven.

Jeg savner i lovforslaget en bestemmelse om loven ikrafttrædelsesdato. Udeladelse heraf vil — så vidt jeg kan se — betyde, at loven først kan træde i kraft efter forløbet af 7 dage fra offentliggørelsen i Lovtidende. Herved kommer vi nogle dage ind i november måned, og det vil i givet fald medføre betydelige administrative vanskeligheder.

Jeg skal ikke komme med flere bemærkninger og blot nøjes med at anbefale lovforslaget.

Harald Nielsen: Jeg kan henholde mig til, hvad den foregående ordfører sagde. Lovforslaget går jo ud på at fremme liberaliseringen i henhold til vedtagelsen i EFTA, og det kan vi give vor tilslutning.

Der mangler en ikrafttrædelsesdato, men den kan den højtærede finansminister foreslå sat ind, og så skulle det hele være i orden.

Jørgen Jensen: Det, der foreslås, er en fremrykning af tidspunktet for toldafviklingen for varer, der henhører til EFTA-samarbejdet, med ca. 2 år. EFTA søger på den måde at holde trit med fællesmarkedet, og det synes jeg er fornuftigt.

Det er dog ikke helt let for industrien at disponere på længere sigt, når der stadig væk sker ændringer i det grundlag, virk-